

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ È È **κατά ΕΛΛΑΔΑΣ**

(Προσφυγή αριθ. 10803/04)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

6 Ιουλίου 2006

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

-Ακριβές αντίγραφο.

Στρασβούργο, 6.7.2005

(υπογραφή) S. NIELSEN – Γραμματέας Τμήματος

Στην υπόθεση È È **κατά Ελλάδας,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, *πρόεδρο,*

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κυρία Ν. ΒΑΙΙĆ,

Κυρία Ε. STEINER,
Κύριο Κ. HAJIYEV ,
Κύριο D. SPIELMANN,
Κύριο S.E. JEBENS, *δικαστές,*
και τον κύριο S. QUESADA, *αναπληρωτή γραμματέα τμήματος.*
Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 15 Ιουνίου 2006,
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία
αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 10803/04) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, ένας υπήκοος της οποίας, ο κύριος È È («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 17 Μαρτίου 2004 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από την κυρία Ε. Ιωαννίδου και τον κύριο Π. Μπιτσαξή, δικηγόρους των Συλλόγων της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας αντίστοιχα. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Β. Κυριαζόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ο. Πατσοπούλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 21 Μαρτίου 2005, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

4. Ο προσφεύγων, κύριος Ε Ε , είναι έλληνας υπήκοος, γεννηθείς το 1970 και κατοικεί στο Griesheim-Darmstadt (Γερμανία).

5. Ο προσφεύγων είναι αντιρρησίας συνείδησης. Το 1990, καταδικάστηκε σε κάθειρξη τεσσάρων ετών επειδή αρνήθηκε να υπηρετήσει τη στρατιωτική θητεία του. Μεταξύ Σεπτεμβρίου 1991 και Ιουλίου 1994, εξέτισε την ποινή του στις φυλακές Κασσάνδρας στη Χαλκιδική, όπου οι κρατούμενοι αναλαμβάνουν αγροτικές εργασίες προκειμένου να μειωθεί η ποινή τους. Στις 21 Φεβρουαρίου 1992, ο προσφεύγων έπεσε θύμα εργατικού ατυχήματος.

6. Στις 27 Οκτωβρίου 1995, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών μία αγωγή που στόχευε στην αποζημίωσή του για τη βλάβη που υπέστη κατά τη διάρκεια της κράτησής του. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 17 Μαρτίου 1997. Στις 21 Οκτωβρίου 1997, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, με προδικαστική απόφαση, έκρινε ότι δεν ήταν αρμόδιο για να εξετάσει την υπόθεση και την παρέπεμψε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης (απόφαση αριθ. 12325/1997).

7. Η συζήτηση ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης έλαβε χώρα στις 27 Οκτωβρίου 1998. Στις 12 Φεβρουαρίου 1999, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε εαυτόν αναρμόδιο για να εξετάσει την υπόθεση και την παρέπεμψε στη μεταβατική έδρα του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πολύγυρου (Χαλκιδική) (απόφαση αριθ. 362/1999). Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 8 Μαΐου 2000. Στις 30 Μαρτίου 2001, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, με έδρα στον Πολύγυρο, έκανε δεκτό το αίτημα του προσφεύγοντα και του επιδίκασε το ποσό των 40.000.000 δραχμών (περίπου 117.388,11 ευρώ) για την ηθική βλάβη που υπέστη (απόφαση αριθ. 1125/2001).

8. Στις 14 Ιανουαρίου 2002, το Κράτος άσκησε έφεση. Κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντα για επιτάχυνση της διαδικασίας, η δικάσιμος ορίστηκε για τις 4 Νοεμβρίου 2003. Την ημερομηνία αυτή, η

συζήτηση αναβλήθηκε λόγω αποχής των δικηγόρων του συλλόγου της Θεσσαλονίκης. Ορίστηκε νέα δικάσιμος για την 1^η Απριλίου 2004.

9. Στις 28 Απριλίου 2005, το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση (απόφαση αριθ. 1162/2005).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

10. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

11. Η Κυβέρνηση αντικρούει την θέση αυτή. Υποστηρίζει ότι τα εθνικά δικαστήρια αποφάνθηκαν μέσα σε λογικές προθεσμίες. Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων δεν επέδειξε επιμέλεια και δεν προσπάθησε να επιταχύνει τη διαδικασία ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

12. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 27 Οκτωβρίου 1995, με την κατάθεση της αγωγής ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, και περατώθηκε στις 28 Απριλίου 2005, με την απόφαση αριθ. 1162/2005 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης. Διήρκεσε επομένως εννέα χρόνια και περισσότερο από έξι μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

13. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

14. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

15. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Πατσουράκη και λοιποί κατά Ελλάδα*, αριθ. 18582/03, 30 Ιουνίου 2005).

16. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του πάνω στο ζήτημα αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

17. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

18. Ο προσφεύγων αξιώνει 20.821,99 ευρώ για την υλική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη λόγω της μείωσης της αποζημίωσης που του επιδικάστηκε. Αξιώνει επιπλέον 10.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

19. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί αυτές τις αξιώσεις. Υποστηρίζει ειδικότερα ότι δεν υπάρχει καμία αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των επικαλούμενων βλαβών και της διαπιστωθείσας παραβίασης. Για την Κυβέρνηση, το επιδικαστέο ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα ποσά που επιδικάζει το Δικαστήριο σε παρόμοιες περιπτώσεις.

20. Το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και της επικαλούμενης υλικής ζημίας και απορρίπτει το αίτημα αυτό. Απεναντίας, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41 της Σύμβασης, τους επιδικάζει 8.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

21. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 4.000 ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου χωρίς να προσκομίζει δικαιολογητικά.

22. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντα είναι αόριστες και αδικαιολόγητες.

23. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI). Σε ό,τι αφορά τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων στην Ελλάδα, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η διάρκεια μιας διαδικασίας μπορούσε να επιφέρει μία αύξηση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του προσφεύγοντα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ότι πρέπει επομένως να ληφθεί υπόψη το γεγονός αυτό (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Caruano κατά Ιταλίας*, απόφαση της 25 Ιουνίου 1987, série A no. 119-A, σελ. 15, § 37). Εν τούτοις, στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο αναφορικά με τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των επιληφθέντων δικαστηρίων και του Δικαστηρίου. Συντρέχει επομένως λόγος να απορριφθούν οι αξιώσεις του για έξοδα και δικαστική δαπάνη.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

24. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται* ότι

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 8.000 (οκτώ χιλιάδες) ευρώ για την ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο,

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης αποζημίωσης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 6 Ιουλίου 2006 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Santiago QUESADA

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 27 Ιουλίου 2006

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος